

Évközi 14. vasárnap

Róm 8,9-13

Lélek szerint éljetek

⁹De ti nem test, hanem lélek szerint éltek, ha valóban Isten Lelke lakik bennetek. ¹⁰Akiben nem lakik Krisztus Lelke, az nem az övé. Ha Krisztus bennetek van, jóllehet a test a bűn miatt halott, a lélek a megigazulás következtében él. ¹¹Ha pedig bennetek lakik annak Lelke, aki feltámasztotta Jézust a halálból, ő, aki Krisztus (Jézust) feltámasztotta a halottak közül, halandó testeteket is életre kelti bennetek lakó Lelke által. ¹²Így tehát, testvérek, nem vagyunk a testnek lekötelezve, hogy a test szerint éljünk. ¹³Mert ha test szerint éltek, biztosan meghaltok, de ha lélekkel elfojtjátok a test szerinti tetteket, élni fogtok.

Pál az ember leírásához a test, a lélek, az értelem és szív szavakat használja a legtöbbet. Nem használ egyértelmű terminológiát az ember leírására, és nem osztja a hellenisztikus filozófiában honos, az ember testre és lélekre való felosztását, bár időnként nagyon hasonlóan fogalmaz. Számára az ember mindig teljesen egységes organizmus, élő személy, akinek különböző irányultságai vannak. A test és a testi ember nála gyakran a bűnös embert jelenti, vagy az olyan embert, aki képtelen lelki dimenziókban gondolkodni, érdeklődését csak saját fizikai létének fenntartása köti le. Amikor a „halál testéről” beszél (Róm 8,9), azt gondolja, hogy az ember valamilyen negatív hatalom befolyása alatt áll, és ezt akarja ezzel kifejezni. A test Pál számára a bűn által kormányozott személyiség, hozzá kell tenni azonban, hogy a testi bűnök nem azonosak a szexuális bűnökkel.

A lélek megjelölésére a magyar nyelvtől eltérően nem egy, hanem két szót találunk a görög nyelvben. Az egyik a psziché amely a biológiai élet és tevékenység létfontosságú szerve. Ez teszi a halott húst élővé, biológiai életfunkciók végzésére alkalmassá. A pszichikus ember csak a földies életfunkciókkal törődő ember. A szellemi ember, aki lelki megnyilvánulásokra is képes, a pneumával rendelkező ember. Vagyis olyan ember, akinek földies vágyai ellenére szellemi, lelki irányultsága van. A pneuma tehát a szellemi ént, a megismerőképességgel rendelkező személyt jelöli, aki képes Isten világát is megérteni. Rendelkezik azzal az értelemmel, amely Pálnál az értelmes megismeréssel és döntési képességgel rendelkező ember jellemzője (1Kor 1,10; Róm 14,5). Az értelem azonban az a képesség, amely képes mindazt megismerni, ami

az Istenről tudható. Ennek az értelmi képességnek a központja legtöbbször a szív, amelyben a megismeréshez érzelem és döntés is társul.

Pál tanítása szerint Krisztus eljövetele előtt az ember test szerint élt, vagyis különösebb szellemi, teológiai érdeklődés nélkül (Róm 8,12). Ezzel a képességgel Krisztus ajándékozta meg, akinek hatása a megkeresztelt emberre olyan, mintha személyisége egy új képességgel gyarapodott volna, melynek működését Krisztus folyamatosan fenntartja. Pálnál tehát a Krisztussal való élő kapcsolat személyiségfejlesztő, annak hiánya viszont személyiségromboló.

Pál antropológiai szemlélete egészen más mint az orvostudományé, a mai pszichológiáé vagy a nyugati filozófiáé. Mindez nehezíti Pál gondolatainak megértését. Ennek az eltérésnek az oka, hogy Pál az emberről mint megváltott lényről beszél, vagy mint olyanról, aki nem értette meg a megváltás lényegét. Nem akar teljes személyiséganalízist végezni vagy az ember minden tevékenységére kiterjedő antropológiai leírást adni, hanem a megváltásnak az emberre gyakorolt hatását akarja leírni.

A hívó embert új teremtménynek nevezi, akinek életét a hit annyira megváltoztatja, hogy az csak az újjászületés fogalmával írható le. Pálnak szemlélete saját megtérési élményén és pasztorációs tapasztalatán alapszik. Ez a jelenség a mozgalmi kereszténység idején meg tapasztalható volt, de az intézményes kereszténység idején a gyermek keresztelés szertartása természetesen nem eredményezte ezt a változást. Ilyen lelki jelenség csak a felnőtt keresztények életében ment végbe. Mindez a népegyház és annak missziós eredményeinek hiányosságaira hívja fel a figyelmet. A keresztelés szertartásában és a templomi liturgiában résztvevők közül nem mindenkinek válik a Krisztussal való találkozás lelki újjászületést eredményező eseménnyé.